

PAL·LIAR EL PATIMENT A TRAVÉS DE L'ART: L'EXEMPLE D'ARTEPALIATIVO

DIA I HORA: Dimarts, 28 de març, a les 18.00h

ESPAI: Plataforma virtual del CEESC

PONENT:

- **Silvia Fernández**, educadora social. Fundadora i directora d'Artepaliativo. Amb un màster en counselling, un altre en recerca clínica i estudis en Artteràpia.

CONDUEIX L'ACTIVITAT:

- **Pep Guasch**, tècnic de participació, universitats i projectes del CEESC.

RELATORA: Laura Moreno, estudiant en pràctiques del CEESC

Artepaliativo neix l'any 2016 de mà d'una educadora social amb l'objectiu d'acompanyar la dimensió emocional de persones que pateixen una malaltia avançada a través de l'expressió artística. Des d'un acompanyament centrat en la persona, treballen a hospitals, centres sociosanitaris o a domicili, amb la intenció d'ajudar les persones a recuperar el sentit de l'existència i la percepció de qualitat de vida i de dignitat fins al final.

L'any 2018, aquesta entitat va ser guanyadora del premi d'Ajuts a Iniciatives Socials i Cooperació del CEESC, i en aquesta Càpsula ens retrobarem per a conèixer, no només la seva innovadora tasca social, sinó també el seu recorregut d'emprenedoria.

IDEES CLAU:

salut, art, acompanyament, emocions

CITES DELS PONENTS A DESTACAR:

- “L'art pot ajudar a dir sense paraules allò que volem dir.” *Silvia Fernández*
- “Utilitzem l'art com a vehicle per fer aflorar emocions”. *Silvia Fernández*

REFLEXIONS DELS PARTICIPANTS:

ARTEPALIATIVO va començar sent una associació, però des de fa un any i mig és una fundació. Actualment, està formada per 8 persones que provenen de l'educació social, la psicologia, les belles arts i la teràpia ocupacional i totes comparteixen un màster d'artteràpia.

La salut i l'art sempre han estat molt presents en la vida de la Sílvia, ja que la seva mare és infermera i el seu pare, músic. La seva germana va néixer amb una malaltia rara i als seus 34 anys encara no té cap diagnòstic. Va veure com la musicoteràpia li va anar molt bé i va quedar al·lucinada en com l'art va ajudar-la. L'art pot ajudar a dir sense paraules allò que volem dir. Això la va portar a estudiar Educació Social; tenia clar que volia acompanyar les persones, ser un agent de canvi i ho volia relacionar amb l'art. Va fer el TFG sobre arts plàstiques i cura pal·liativa i aquí va començar tot, l'any 2013. Al 2016 va crear l'entitat amb la seva mare i el seu tiet, ja que necessitava dues persones més per ser una associació. La seva primera pacient va ser la seva àvia i també la primera persona a qui va acompanyar fins al final de la vida.

Va iniciar una prova pilot a l'Hospital de Terrassa. La Sílvia reconeix que no ha estat un procés fàcil ja que l'artteràpia a Espanya és bastant nova.

Artepaliativo és una entitat social que es dedica a acompanyar en la dimensió emocional, espiritual i social de persones que pateixen una malaltia avançada a través de l'expressió artística. S'hi fan sessions individuals i grupals. Les sessions individuals acostumen a durar una hora. Les sessions grupals duren una mica més: una hora i mitja o dues. Es dirigeixen a persones que pateixen una malaltia avançada. No hi ha límits pel que fa a l'edat, condició física, psicològica o social, ni es diferencia si la persona es troba a l'hospital, a casa o en centres socio-sanitaris.

Els seus objectius són:

- Reduir els estats d'angoixa, ira i ràbia de la situació que pateix la persona.
- Incrementar les eines per a l'acceptació de la malaltia.
- Desenvolupar recursos relacionats amb la tolerància a la frustració i a la incertesa.
- Incorporar moments agradables a través de la part lúdica dels processos creatius.
- Fomentar el desenvolupament d'un llenguatge plàstic com un mitjà d'expressió d'emocions.
- Augmentar el sentiment d'utilitat: presa de decisions, autonomia i empoderament.
- Treballar la psicomotricitat fins a partir de l'ús dels materials artístics.

Ofereixen un espai segur en el qual les persones se senten acompanyades i decideixen què volen fer. Utilitzen l'art com a vehicle per fer aflorar emocions. A més d'aprofitar l'obra per acompanyar-les i reparar, bolcar o pal·liar aspectes profunds des del poder de la metàfora. Impacten en les famílies que realitzen les tasques de cuidadors i a la societat en general. Acompanyen tant a pacients pediàtrics, joves i adolescents com a adults i persones grans.

Utilitzen un carro que permet transportar els materials per l'hospital. Es tracta d'un carro fet a mida i és un element molt important en les sessions. Cada calaix conté materials de diverses característiques. No van poder utilitzar el carro durant la pandèmia i van fer kits d'ús individual. Han incorporat, també, la realitat virtual i es pot pintar a través d'algunes aplicacions, impressores 3D on poden dissenyar amb els pacients. Durant la pandèmia van difondre moltes propostes i van fer tallers online.

Es treballa molt amb les aficions de les persones o amb temes relacionats amb la seva feina. Intenten celebrar les festivitats com aniversaris, Nadal, la Castanyada per tal de fer l'espai més amable. També transformen els espais a través de la llum i sobretot recordant tot allò que més els agrada.

Cada any acompanyen més de 2.500 persones hospitalitzades. Estan presents en 9 centres sanitaris de referència. Volen incloure l'artteràpia en tots els serveis sanitaris i una medicina més integrativa i volen atendre totes les dimensions de la persona. És a dir, pretenen ajudar a moltes més persones i acompanyar-les.

Continuen endavant gràcies a la col·laboració i al suport de diverses fundacions i empreses com: Altima: Serveis Funeraris Integrals, Sant Joan de Déu de Barcelona, Caixabanc i Alzheimer Catalunya.

CONCLUSIONS:

L'art és una gran eina per a l'acompanyament de les persones en totes les etapes de la vida i, també, en un moment dur com el del final de la vida.

La persona se sent útil, validada i empoderada per dirigir el temps que encara té i per gaudir-lo a través del llenguatge plàstic, un llenguatge que, a més, és idoni per canalitzar totes les emocions que es poden sentir en un moment tan difícil de la pròpia vida.

PER SABER-NE MÉS...

- [Vídeo de la Càpsula.](#)
- [Web d'Arteapaliativo.](#)

COL·LEGI D'EDUCADORES I EDUCADORS SOCIALS DE CATALUNYA

Març 2023

Barcelona
Aragó, 141-143, 4a
08015 Barcelona
934 521 008
ceesc@ceesc.cat

Girona
Ibèria, 4
17005 Girona
972 249 276
girona@ceesc.cat

Lleida
Rambla Ferran, 32
25007 Lleida
973 289 434
lleida@ceesc.cat

Camp de Tarragona
Pau Claris, 2
43005 Tarragona
977 104 081
tarragona@ceesc.cat

Terres de l'Ebre
Ramon Berenguer IV, 11
43500 Tortosa
935 183 054
terresdelebre@ceesc.cat

www.ceesc.cat

